

SÖKANDE

Konkurrensverket
103 85 Stockholm

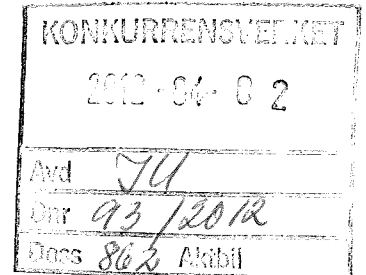
MOTPART

Luleå tekniska universitet
971 87 Luleå

Ombud: Universitetsjuristen Tünde Tóth
Samma adress

SAKEN

Upphandlingskadeavgift enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Konkurrensverkets ansökan och beslutar att Luleå tekniska universitet ska betala en upphandlingskadeavgift om 100 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Konkurrensverket yrkar att förvaltningsrätten ska förplikta Luleå tekniska universitet (LTU) att betala en upphandlingsskadeavgift om 100 000 kr.

Till stöd för sin ansökan anför Konkurrensverket bl. a. följande.

LTU har den 9 mars 2011, den 10 maj 2011, den 11 maj 2011, den 20 maj 2011 och den 6 september 2011 köpt medietjänster från Carat Sverige AB (Carat). Avtalen har ingåtts via telefon eller e-postmeddelande. Efter ingångna avtal har Carat genomfört annonseringskampanjer i enlighet med LTU:s beställning och därefter fakturerat LTU för utfört arbete. Tjänsterna har bestått i publicering av platsannonser i flertalet tidningar avseende rekrytering till tjänster som utlysts vid LTU. Avtalen har ingåtts utan föregående annonsering enligt 15 kap. 4 § LOU. Avtalens ingående utgör därför otillåtna direktupphandlingar.

Avtalens sammanlagda kontraktswärde uppgår i detta fall till 1 172 783 kr, vilket är över direktupphandlingsgränsen men under aktuellt tröskelvärde.

LTU har genomfört inköp från Carat vid ett stort antal tillfällen under längre period. Det rör sig sålunda om ett upprepat beteende. Detta förhållande utgör en försvårande omständighet som ska tillmätas betydelse vid fastställandet av sanktionsvärdet på så sätt att upphandlingsavgiften bör bestämmas till ett högre belopp än vad som skulle ske i normalfallet. Några förmildrande omständigheter har inte framkommit. En upphandlingsskadeavgift om 100 000 kr, som utgör cirka 8,5 procent av kontraktswärdet, bör därmed anses utgöra en tillräckligt avskräckande och proportionerlig sanktion för de aktuella överträdelserna.

LTU som fått tillfälle att yttra sig över ansökan, har meddelat att man inte har något att anföra utöver det som framkommer i Konkurrensverkets ansökan.

TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER

Allmän förvaltningsdomstol får enligt 17 kap. 1 § LOU besluta att en upphandlande myndighet ska betala en särskild avgift (upphandlingsskadeavgift) bl.a. om myndigheten har slutit avtal med en leverantör utan föregående annonsering enligt 15 kap. 4 § samma lag.

Upphandlingsskadeavgiften ska enligt 17 kap. 4 § LOU uppgå till lägst 10 000 kr och högst 10 000 000 kr. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet. Beräkningen av kontraktsvärdet ska ske enligt 3 kap. 3 och 4 §§ eller 15 kap. 3 a § LOU.

Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska, enligt 17 kap. 5 § LOU, särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förutsättningarna för upphandlingsskadeavgift

Konkurrensverket har gjort gällande att LTU slutit sju avtal med Carat under 2011 för inköp av medietjänster utan föregående annonsering trots att förutsättningarna för direktupphandling inte var uppfyllda.

I förarbetena anges att det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att sådana omständigheter föreligger som medger direktupphandling (se prop. 2001/02:142 s. 99).

Av Konkurrensverkets ansökan framgår att LTU bekräftat att de ingångna avtalen ingåtts genom beställningar direkt via telefon eller e-post. LTU har också angett att tidpunkten för ingående av avtalen utgörs av de datum som LTU antecknat på de fakturor som tillställts Konkurrensverkets inför ansökan om upphandlingsskadeavgift. LTU har vidare vitsordat att man vid de angivna datumen – utan föregående annonsering – upphandlat tjänster från Carat. LTU har slutligen varken nu eller i sin tidigare skriftväxling med Konkurrensverket påstått att det föreligger någon omständighet som medger direktupphandling. Förvaltningsrätten finner således att det är klarlagt att LTU vid de aktuella tillfällena genomfört s.k. otillåtna direktupphandlingar. Förutsättningar för att påföra LTU en upphandlingsskadeavgift föreligger därför. Överträdelserna är av allvarlig art. Synnerliga skäl att efterge upphandlingsskadeavgiften föreligger inte heller.

Avgiftens storlek

Av 15 kap. 3 a § LOU följer att en myndighet inte får dela upp planerade anskaffningar av en viss mängd tjänster i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling. Avtalens sammanlagda värde ska därför läggas till grund för beräkning av kontraktsvärdet i målet. Avgiften ska vidare enligt 17 kap. 4 § LOU vara mellan 10 000 kr och 10 000 000 kr. Avgiften får dock inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet.

Konkurrensverket har beräknat det sammanlagda värdet för de aktuella avtalen till 1 172 783 kr. Värdet är inte ifrågasatt av LTU. Det finns inte heller någon anledning att göra en annan beräkning av kontraktsvärdet. Upphandlingsskadeavgiften ska således bestämmas till ett belopp inom ramen 10 000 kr – 117 278 kr (kontraktsvärdet i kr x 0.1). Det yrkade beloppet ligger inom den gränsen.

Otillåtna direktupphandlingar är en av de allvarligaste överträdelserna inom upphandlingsområdet. De bör därför leda till höga sanktionsvärden (jfr prop. 2009/10:180 s. 197 och s. 370). Vid otillåtna direktupphandlingar av normalgraden bör avgiften bli sju till åtta procent av avtalets värde. Konkurrensverket har emellertid vid sin granskning av de avtal som LTU ingått med Carat konstaterat att LTU gjort otillåtna direktupphandlingar med Carat vid ett stort antal tillfällen under längre period. Det har således rört sig om ett upprepat beteende. Ett sådant förhållande utgör en försvårande omständighet, vilket medför att ett högre sanktionsvärde bör bestämmas. I målet har inte några förmildrande omständigheter framkommit. Förvaltningsrätten anser därmed att det av Konkurrensverket yrkade beloppet, som uppgår till cirka 8,5 procent är väl avvägt. Ansökan ska följaktligen bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C)

Britt Dahlin

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.